

Spėjimams

pasitvirtinus

Kas seka amerikiečių valdomoje zonoje anglų ir vokiečių kalbomis išsinešanti periodinė spauda, tas galėjo pastebėti, kad paskutiniuoju metu vis dažniau pasirodo straipsniai, tiesioginiai paliaciniai ir mus. Vieni jų apsiriboja užsieniečių paminėjimu apskritai, kiti eina toliau — išskiria pabaltijiečius, tretį vardiją jau paskiriamas tautybėmis, nepaenklami ir mūsų, lietuvių. Pirmąjį žvilgsnį metus, tiktų pasidžiaugti, kad apie mus pradeda rašyti. Rašymas spaudoje — tai jau vertinimo pradžia. Atsiet, mūsų klausimas judinamas. O tokiu atveju jau galime tikėtis ir greitesnio jo išsprendimo. Juk niekas kitas neturėtų būti tuo daugiau suinteresuotas kaip mes patys.

Tačiau nepakanka, kad apie mus rašoma. Daug svarbiau yra tai, kas rašoma ir kiek pagaliau tu padarėjusių straipsnių turinys atitinka faktišką tikrovę. Tai, iš tikrųjų, svarbiausia. Turime tačiau pripažinti, kad jiems šio objektyvumo kaip tik ir trūksta. Jie aiškiai neplaikia iš geros valios ir noro bešališkai nuvisti dabartinę mūsų būklę, kurią pakankamai gerai pažįsta mes globojama amerikiečių pareigūnai. Kitu atveju „Stars and Stripes“ nebūtų sausio 21 d. teigęs, kad „daugelis pabaltijiečių (DP) gyvena, palyginti, prabangesnėmis UNRROs stovyklose“.

Bet ne čia esmė. Šiandien mums, visko netekusiems ir tik gyvybės išsigelbėjusiems, bet vilios geresnių laikų sulaukti nepradarusiems, ne taip jau ir svarbu, ar tu kelis kvadratinis metrų kampa, kuri mes kiekvienas savo dispozicijoje turime perpildytose karinėse, pramonuose arklidėse, lentinuose barakuose, nematujamų fabrikų halėse ar pagaliau privačių namų pastogėse, kas „prabangia stovykla“ ar juos atitinkanti vardu pavadinimas. Mes džiaugiamės ir dėkojame globėjams už tai, kas mes turime bei gauname. Gėl teltų ta proga tik viena pastebėti, kad mes savo krašte tokioms „prabangoms“ tikrai nepavydėtume ir mažiau nusiskriausime, kaip mes šiandien esame.

Kitas reikalas yra išsiaiškinti, iš tos ar dar piktesnės informacijos plaukia ir kokius tikslus iš tikrųjų jos turi. Atsakymo čia netenka per daug ilgai ieškoti. Tame pat laikraštyje tuoj pat toliau rašoma: „Jie (t. y. pabaltijiečiai) vokiečių tarybos amerikiečių zonoje yra charakterizuojami kaip nacių bendradarbiai bei simpatikai ir pasiūlyti generolui Lucius D. Clay grąžinti juos į savo namus.“ O augsburgiečiai „Schw. Landeseitung“ viename paskutiniame numeriu taip išsivaišuoja: „Kas nežaido tipu, kurie vokiečių policijos taryboje“ rodėsi fašistų, kiau už aršiausius partijos narius ir turėjo visas pirmenybes, kurių trūkio kokieji gyventojams. Ar daugelis iš Baltijos valstybių, iš Ukrainos ar — beveik neįtikėtina — iš Lenkijos nebuvo savanoriai „Führerio pasekėjai“?

Tikrai galėtume manyti, kad aukščiau pacituotosios eilutės liečia ką nors kitus, tikėtai ne mus, lietuvius, bei ne augsburgiečių vokiečių laikraščio pasiskaymas. Ir, iš tikrųjų, kas bent kiek išsivaiduoja nacių šeiminkinavimą užimtuose kraštuose, o ypač tuose, kurie įėjo į jų pretenduojama erdvę rytuose, pirmoje eilėje Lietuvoje, kas nors kiek girdėjo apie vieną ar kitą lietuvių priešinimąsi naciams prieš nieko gera mums nežadantį už užmačius, kas pagaliau pastebėjo tiesų ir aiškų tautinį lietuvių charakterį, istorijos bėgyje ne kartą pasireikšusį išmintingais, toli nutačiusiais sprendimais, — tas nieku būdu nedrįs mesti mums neužtarauto priekaišto — bendradarbiavimo, simpatizavimo ar bent pataikavimo naciams.

Ar nepasitvirtina oficialiai dabar tai, kas mes, Naujuosius metus pradėdami, mėginome išpėti: noras nukreipti dėmesį nuo savęs, nuo tikrųjų kaltininkų? To akvizicijoje ir dar nesunkiai provokuojami, nebegalime susilaikyti ir mes atviresno žodžio nepasak.

Nekalbėsim apie tai, kas praagištintąjį nacių režimą susikūrė, išsūgė, jį engiantį už kariautasias tautas, visokeriopai rėmė, jo vadams entuziastiškai „Sieg Heil“ šūkavo ir, pirmą savo aukas, pasauliui išdidžiai „Deutschland über alles in der Welt“ skelbė. Šiandien šie dalykai per daug jau gerai žinomi. Stiemis kurie savo davė dievino ir jo pažadais gyveno, aišku, buvo išskaitinami arba nacių baltai arba su jais bendrauti, arba jiems simpatizuoti, pataikauti. Juk neveltui buvo vietoje būbinjama, kad ten „kur vokiečių padas rytuose žemė palietė, po šimtmėčio ji šimtas lygių kabės“. Juk neveltui gėrybių gėrybės be pertrinkio penkeris metus iš visu užimtuji Europos kraštų ir reikla plaukt, kas tuo tarpu darba vergai alinamose srityse ir alko, ir šalo, ir nudirksė vaitėjose, nekaltai jau apie neįsiskaitantį rasės žmogaus audaklinimą, išlenkinimą ir nužmoginimą. Juk neveltui jau vaizdavosi ir iš dailios realizavosi „naujoji“ Europa, kurioje pateptieji galėjo val-

(Tęsinys 6 pusl.)

Prezidentas Trumanas nepamiršta DP

Svarbesnės jo kalbos mintys

Sausio 21 dieną prezidentas Trumanas padarė kongrese metinį pranešimą.

Kalbėdamas apie valstybės biudžetą, paminėjo, kad UNRRA-os reikalams 1947 m. numatyta 1.200.000.000 dolerių.

Toliau palietė saugumo reikalus. Jis sakė: „Mūsų tautinis ir pasaulio saugumas reikalauja pakankamų ginkluotų pajėgų, ypač užjūryje“. Prezidentas Trumanas pasakė, kad viešpataujantis faktorius tampa „reikalavimu kariuomenei, kad ji būtų pakankamai stipri savo misijoms atlikti“.

„Aktyvioms kovoms sustojus nereikia, kad

mes galime mūsų kovos jėgas visiškai atpalaiduoti“.

Prezidentas pranešavo, kad atominės bombos kontrolė bus atsieta per JTO organizaciją.

Jis sakė: „Aš turiu didžiausią viltį dėl abipusio efektyvaus saugumo išsivystymo, kuris leis pilną tarptautinę naujos atominės jėgos kontrolę“.

„Aš tikiu galimumu, kad per JTO-ją galės būti išvystytos aktyvios priemonės, pagal kurias būtų uždrausta ir neįstatymiška vartoti atominę jėgą naikinantiesiems tikslams“.

Kongresui jis pareiškė, kad „JAV valstybių

užsienio ekonominė politika nužymėta skatinimu mūsų pačių gerovės ir kartu atstatymu bei išplėtimu pasaulinių rinkų ir tuo būdu varžyti pasaulio taikai ir saugumui“.

„Mes tęsime, sakė prezidentas, mūsų pastangas, teikiant pagalbą nuo karo numokiojimų išlikusiems ir kenčiantiems pabėgėliams (displaced persons), padedant pasaulinei prekybai išvystyti, atstatyti ir išplėsti“. Jis paminėjo, kad mažosios valstybės turi turėti taikos sudaryme balsą kaip ir didžiosios tautos.

Šia proga jis pasakė, kad „JAV valstybės turi intensyviai rezervuoti šį principą, sudarant taikos sutartis su Vokietija ir Japonija“.

Jungtinių Tautų visumos suvažiavimas

Jungtinių Tautų visumos suvažiavime vyksta intensyvus darbas. Šiai organizacijai uždedama nepaprastai didelė atsakomybė. Todėl Jungtinių Amerikos Valstybių užsienio reikalų ministras James F. Byrnes kvietė greitai pradėti darbą saugumo reikalais. Delsiant buvo sudaryta vienuolikos narių saugumo taryba, kad ji, anot Byrnes, esant reikalui, galėtų panaudoti jėgą nuo agresijos apsaugoti ir taikai atstatyti. Ypatinai pažymėjo jis JAV valstybių bendradarbi: „ima naujoje JT Organizacijoje“.

„Prieš 25 metus“, pareiškė Byrnes, „Amerikoje mes nežinojome mūsų tikro atsakingumo. Bet mes kartu su kitais per patyrimą išmokome, kad šiuo metu tiek JAV valstybė, tiek jos žmonės yra glitai įsitikinę atsakingumu. Šiuo metu juo naudai są įsipareigoju nuosirdžiaus bendradarbiavimui“.

Toliau jis pridūrė, kad tiek didelės, tiek mažos valstybės turi priėti prie tos pažiūros, jog jų jėgos, kaip švenčiausias patikėtinis, būtų naudojamos ne savo egoistiesiems tikslams, bet visų žmonių gerovei“.

Taip pat jis perspėjo, kad JTO Organizacija nebūtų pradžioje aprausta įvairiomis problemomis, laukiant, jog jos „magiškai išsispres“.

Dėl atominės energijos jis šitai išsireiškė: „Mes turime taip pat kita nepaprastos reikšmės uždavinį — sudaryti komisiją sprendimams, kuriuos išklė atomo energijos sukurtos problemos. Šis klausimas yra neatsikrimamai susijęs su saugumo klausimais. Mes turime sudaryti apsaugos priemonės, kurios reikalingos, kad šie išradimai tarnautų žmonijos naudai, bet ne dar baisiems karams. Aš tikiu, kad šis susirinkimas greit priims rezoliuciją, kurią mano vyriausybė kartu su D. Britanija, Prancūzija, Kinija, Sovietų Sąjunga ir Kanada yra pasiūlę ir kad ypatingasis komitetas atomo klausimais savo darbą galės neidėdamas pradėti“.

Ne mažesnę reikšmės kaita pasakė ir D. Britanijos užsienio reikalų ministras Ernest Bevin. Jis nuymėjo JTO Organizacijos uždavinį ir pabrėžė, kad pasaulio pakeisti visu akimirkanai nėra galima, bet JTO turinti veikti taia kryptimi, kad jų gyvenimas tapų be baimės ir laisvas. Tiek didelės, tiek mažos tautos turinčios kartu dirbti ir gyventi. Pavojai išėna iš ekonominio ir socialinio netiesingumo. UNRRA turinti veikti tol, kol tikinis gyvenimas įeis į normalias vėles.

Savo kalboje pasiūlė jis JTO Organizacijos

kontrolėi pavesti tris mandatinės sritis, būtent: Tanganiką, Kameruną ir Taglandą, o Transjordanijai suteikti nepriklausomybę. Šis anglų vyriausybės pareikšimas rodo didelės pastangas kurti pasaulyje taiką, atsisakant net savo naudos.

Panašius pasiūlymų padaryta ir iš kitų valstybių. Reikia tikėtis, kad gal ir kitos tautos susiprasi ir bent kiek sulauks savo didžiausios apetitus kitiems kraštams pavergti. Jei aukas deda vieną kraštą, turės ir kiti nesavo kraštus atiduoti tikriesiems jų šeiminkinams.

Sovietų Sąjungos delegacijos atstovas Gromyko, dabartinis ambasadorius JAV valstybėse, kalbėdamas visumos suvažiavime (Višniskis dar nebuvo atvykęs) pabrėžė, kad JTO Organizacija esanti dar jauna ir todėl bet kuri JTO chartos revizija būtų jai žalinga, nes tai galėtų vesti prie neigiamų pasėkimų. Per Londono radiją išspaudos komentaras aiškėja, kad Gromyko kalboje buvo mažai šilumos. Bet šiaip, apskritai, anglų spauda ją išgėrė.

Cekoslovakijos atstovas Jan Masarikas palietė uranijaus ir žydų reikalus. Jis tikis jog Cekoslovakijoje nei viena uranijaus dalėlė nebūsianti naudojama naikinimo tikslams.

Europa apsiniaukusi

sybės praplėsti tik todėl, kad opozicijos vadai pareikalavo, kaip Maskvos radijas pranešė, „juokingų dalykų“, būtent:

„tautos susirinkimą paleisti, naujus rinkimus praveisti ir vyriausybę pakeisti“. Opozicijos vadai Petkov ir Lulchew atsisakė dalyvauti esamoje vyriausybėje todėl, kad „jų bendradarbiavimas šioje vyriausybėje būtų mažiausiai reikšmingas, kol svarbiausios ministerijos, vidaus reikalų ir teisingumo, yra komunistų užimtos“.

Kaip matome, Bulgarijoi padėtis pasilieka nepasiekiamas.

Ar Rumunijoje susidarys demokratinė vyriausybė ir bus leista spaudos, žodžio ir susirinkimų laisvė, labai abejotina.

Neatėina džiuginančių žinių ir iš Graikijos, nors čia vis dėlto rinkimai busia numatyti lai-

ku (kovo 31 d.). Graikijoje daugiausia nerimo sukelia patios kraštinės sritys — rojalistai ir komunistai. Tačiau, reikia laukti, jog Graikija įeis į normalias vėles.

Ispanijos režimo reikalas vėl keliamas JAV visumos suvažiavime. Prancūzija jau anksčiau buvo pasiūliusi trims didiejiems nutraukti diplomatinius santykius su Franco režimu. Tačiau iki šiol tas reikalas nebuvo plačiau diskutuotas.

Sio metu Baltųjų delegacija ruošianti memorandumą, kuriame reikalaujanti JTO, kad Franco jai išduotų vokiečių nacius. Su šiuo memorandumu iškilsias gal ir Franco režimo klausimas. Šiuo klausimu Prancūzijos ir Rusijos nuomonės sutinka. Jei tai įvyktų, t. y., jei Franco režimas būtų nuverstas, tai vakarinė Europos dalis atsidurtų kairiojo flango įtakoje.

Jugoslavijos ministerio pirmininko pavaduotojas Edward Kardelj pareiškė, kad „mes turime duoti didžiulios jėgos tės ir atsakomybę naujoje organizacijoje“. Taip pat pasakė, kad „Jugoslavija nori atkreipti JOT dėmesį į tą faktą, kad mūsų etnologinė siena fašistinių agresorių buvo numstumta į Rytus. Šita turi būti išspresita“.

Artimuose Rytuose taip pat nesaulėta

Sirija ir Libanonas taip pat reikalauja atitraukti svetimas kariuomenes iš jų kraštų. Jie nori kreiptis į JTO saugumo tarybą, jei kitu keliu nepasiekė atsipalaiduoti nuo svetimų dainių.

Turkijos pareigūnas pareiškė, kad jo vyriausybės užsienio politika priešinsis prieš neoficialų Sovietų reikalavimą, kaip rašo The Stars and Stripes, teritorijos prie Dardanelų. Tačiau Turkija šio klausimo dabar dar nekelsianti JTO Organizacijai.

Turkijos spaudos departamento direktorius Nedim Veyis Ilkim pasakė, kad Turkija taip pat pasipriešins dėl dviejų Gruizijos profesorų reikalavimą, kad 12.500 kvadratinį mylių prie Juodųjų jūrų Turkijos teritorijos būtų prijungta prie Sovietų Armėnijos.

Tai vis problemos, kurias turės spresti kalmynai arba JTO Organizacija. Sunkūs bus uždaviniai, tautų turkime viltes, kad Europoje ir Artimuose Rytuose painiavas pasieks išpresti, kad nebūtų pakeistas tarptautinis teisingumas.

JTO galios bandymas

Persijos-Irano krašte vis dar neramus. Separatistinis Azerbeidžano judėjimas nenuspelintas, nes Irano vyriausybė yra įbėgę ka nors padaryti, kadangi tas kraštas stipriai saugomas sovietų okupacinės kariuomenės. Kada Irano vyriausybė siuntė savo policiją ir kariuomenę neramumams likviduoti, sovietų kariuomenei, kaip pareiškė jų atstovai, nepraleidusi toliau žygiuoti.

Kurį laiką vyko tiesioginės derybos tarp Teherano ir Maskvos. Bet kaip matyti, abiems primintum rezultatų negauta. Ir dabar Irano vyriausybė šį reikalą perduoda JT Organizacijai. Tai bus pirmas JT Organizacijos bandymas. Irano ambasadorius Londone pareiškė, kad „tai esąs principinis ir pagrindinis mažoms tautoms klausimas, atiduodamas šiai organizacijai, kuri yra atities žmoniškumo ir vilties centras“.

Pagal Teherano konferencijos nutarimą, visos okupacinės kariuomenės iki kovo pradžios turi būti iš Irano ištrauktos. Iki šiol pasitraukę JAV valstybių kariuomenei. Anglų armija stovi pietuose, o Sovietų — šiaurėje.

Netolima ateitis parodys, ar sutartys yra vykdomos ir ar rodoma gera, taikinga valia taikai kurti.

Paskutiniu metu gauta žinia, kad Irano vyriausybė atsisitadydino, dėl jų stancijų sunkumų.

Nemažiau įdomus lenkų karių... klausimas, dėl kurio Lenkijos vyriausybė žadanti kreiptis į JTO organizaciją.

Tai vis naujagimio galybės bandymai.

Ponia Roosevelt darbiniausias JTO delegatas

INS iš Londono praneša, kad ponija Franklin D. Roosevelt minima kaip ištikimiausias JTO delegatas. Buvusi pirmoji JAV valstybių moteris nėra praleidusi nė vieno posėdžio ir labai atidžiai išklausanči kiekvienos tautos kalbėtojus.

Graikijoje paskirti rinkimai

AP iš Atėnų praneša, kad arkivyskupas Damasaskas, Graikijos regentes, pasirašė dekretą, pagal kurį Graikijoje visuotini rinkimai nustatyti kovo 31 diena.

Dillingeno lietuvių kolonijos nariu p. A. TENISONUI dėl jo mylimos dukrėlės mirties giliai reiškia

Dillingeno kolonijos lietuvių, jų vadovybė ir „Mūsų Kello“ Redakcija

Lietuvių gyvenimas

Kelias į žmogaus širdį

(Würzburgo lietuvių meno kolektyvo „Sietynas“ pusės metų sukaktuvių programa)

Mūsų gyvenimo kryptis dabartinio metu yra labai miglota ir nežinoma. Toji nežinoma vėlai ar antrai patenka į mūsų psichiką ir charakterį. Daug kam tremtinio dalia yra jau taip papuodusi ir be jo krypti prosvaišėja. Atėjimui netikima ir net nesistengiama tikėti. Ir veiksniuose jaučiama apatija ir pasyvumas. O vis tik tie kiekvienam yra aišku, kad tai nėra geri reikšiniai ir, kad jie veda prie išsijungimo iš bendrų interesų ir, laiko bėgyje, prie nutautėjimo. Emigrantų gyvenime būtini turi būti tam tikri varikliai, kurie padėtų išlaikyti tikėjimą tautos ateitimi, pajęgtų neleist išsiformuoti emigranto galvosena, tautos ir ištintinimo prasme. Viena tokių variklių platesniu mastu mes randame meną.

Beveik kiekvienoje lietuvių stovykloje yra susiorganizavę kolektyvai, ansambliai, trupės, ar kaip kitaip vadinamas meno vienetas. Vieni iš jų yra gerai organizuoti, meniniu atžvilgiu stiprūs ir darnūs, kiti dar bandymų stadijoje, mėgėjiški ir pasireiškia siauru mastu savose stovyklose. Prie pirmųjų, šiandien plačiai žinomų, priklauso Čiurlionis Ansamblias, vad. Alf. Mikulskio; St. Sodeikos ir Veličkės Ansamblis; Meno Kolektyvas „Sietynas“, vad. Alg. Kačanauskas.

1945. 12. 29. meno kolektyvas „Sietynas“ savo pusės metų darbo sukaktį, atžymėjo jubiliejinį koncertu. Apie jo gimimą, brendimą ir darbą čia ir norėtus keletą žodžių tarti.

Užuomazga gavo „Sietynas“ (tiesa, tuomet dar be vardo) Coburg, birželio mėn. pradžioje, ten gyvenančių menininkų Alg. Kačanausko, A. Rakų, P. Venclavos, V. Vijeikio ir kt. iniciatyva. Coburgte buvo surengtas vienas koncertas. Birželio viduryje visa lietuvių stovykla buvo perkelta į Würzburgą. Würzburgas gražia kolektyvui buvo labai sunki: nebuvo nei patalpų, nei scenos, nei kitių dalykų taip reikalingų kolektyvo darbui. Laimei, kad sietycinėji tarpe neatsirado išdidžių snobų, ir visos klaidos, jei ir nebuvo pašalintos, tai nors suminčios. Per trumpą laiką garažas virto sale su nebloga scena ir apšvietimu. „Sietynas“ pradėjo darbą ir žingsnis po žingsnio žengė į priekį. Po vieno kito koncerto „Sietyną“ pradėjo dėmėti UNRRA, Gubernatoria ir USA karininkai. Kolektyvas pasijuto turis draugų ir rėmėjų.

„Sietynas“ yra dainos, šokio ir muzikos kolektyvas. Tautiniai šokiai, dainos ir muzika stengiamasi su visu intimumu perduoti klausytojams. Ir tai tikrai pavyksta. Geriausi įrodymai — pasisekimas ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių, latvių, estų, lenkų ir kt. tarpe. Būdingas įvykis: Šešiuose prie koncerto lenkai buvo šalti ir rezervuoti. „Ka čia tie lietuviai parodys“, buvo girdimi jų tarpe pokalbais. O po koncerto . . . tie patys lenkai, kaip didžiausios malonės, prašė dar ir dar vieno koncerto.

Šalia tautinės programos „Sietynui“ nėra svetimi ir pasaulinės muzikos kūriniai. Choras, solistai ir orkestras leidžia kolektyvui ir plačiau pasireikšti.

Kiekvienas meno kolektyvas scenoje kuria pats sau gyvenimą ir savo sukuriamą gyvenimą

jis gyvena ir vėl kuria. Tada jo kūryba išsilyja už jo ribų ir palečia klausytojų širdis. Gimsta menas.

Meniškoji tikrovė tampa panaši į žmogaus dvasios gyvenimą ir klausytojui net neateina mintis paklausti, kodėl taip iškyla ir kaip. Jis yra pagautas tu dieviškų garų, kurie ateina iš scenos. Taip, tai yra menas, kuriam pasiekti reikalingos tam tikros priemonės. Priemonė (balsas instrumentas) suteikia meno kūriniui pavidalą, o menininkas, išpildęs tą kūrinių, ji nuspalvina ir išryškina taip, koks jis yra savo viduje. Tada mes gerimės ir pačiu kūriniu ir jį išpildančiu menininku.

Iš visų „Sietyno“ pasirodymų aiškiai juntama, kad jo vadovas Alg. Kačanauskas gerai supranta visa tai ir todėl vis kolektyvo pasirodymai tiek lietuvių, tiek vietimaučių buvo aukštai įvertinti. Tiesa, tokie „Sietyno“ bendradarbiai, kaip Mrozinskis, Dziūbė, Žmuidzinis, Čypienė, Paulionis, Landsbergienė, Dargytė, Aukštulis, Jančys ir kt., leido Alg. Kačanauskui priversti „Sietyną“ prie to meninio lygio ir darnumo, kurio taip reikalingas kiekvienas meninis vienetas. Kiek silpnėjęs pusė kolektyvo yra vaidybą. Aišku — trūkumas gero režisieriaus. Bet tikimasi ir šioje srityje dėti pastangas, kad pasiekus vis kolektyvo suvienodinimo.

Reikia pasakyti, kad kiekvienam koncerto puikios dekoracijos daug prisideda prie koncerto nuotaikos ir spalvingumo. Tai nuopelnai dail. Janušo ir Vijeikio, o paskutiniu metu — Osmolskio.

„Sietynas“ yra davęs eilę koncertų įvairiose amerikiečių zonose vietovėse ne tik lietuviams, bet ir amerikiečiams ir kitiems svetimtautiems. Veik iš visur yra gavęs sveikinimo ir padėkos laiškus. Pav.: iš Fuldos — Amerikos Raud. Kryžiaus direktoriaus Dorothy Ogden ir D. P. komendanto maj. D. Green. Iš Manheimo — UNRRA kultūros reikalams karininkų, centro administracijos pareigūnų, bei USA karininkų. Iš Bambergo — Gubernatorių, Amerikos Raud. Kryžiaus ir USA karininkų. Iš Würzburgo — Gubernatorių, D. P. komendanto maj. F. Hafelmals.

Welsenburgėje „Sietynas“ koncertavo Gubernatoriui bei karininkams ir buvo specialus Gubernatoriaus svečias.

Estų žurnalistas dr. Valter Peterson estų spaudoje „Sietyną“ įvertino kaip aukšto meninio lygio kolektyvą.

Alg. Kačanauskas, „Sietyno“ vadovas

Vienas iš USA karininkų Harry Morley pareiškė, kad tokių koncertų su tokiais puikiais programomis, ypač tautinėmis, jis nėra savo gyvenime matęs.

Bambergėje, po koncerto, vienas aukštas vokiečių pareigūnas pareiškė, kad tokius koncertus turi pamatyti visi vokiečiai ir ištintinai, kokie meninio lygio ir kultūros yra pasiekę tie, taip vadinami ausländeriai.

Cia yra tik dalis tu išsireiškimų „Sietyno“ adresu. Jie mus turi džiuginti nemažiau kaip patį kolektyvą. Šiandien mes žinome, kad menas būna kartais galingesnis ir už ginklą . . .

Šėli meninio kolektyvo gyvenime yra trumpos laikos. Patvirtėjus „Sietyną“ per šį laiką nuveiktus darbus, tenka stebėtis. Jo sukakties programa mes linkime jam dar daugiau tobulėti ir augti, o jo vadovui išsivermės ir pasiryžti. Tad nepamešk, „Sietynė“, kelio, kurį tu suradai. O kelias tas — per dainą, šokį ir muziką į žmogaus širdį . . .

Balys Zviginis

BRAUNŠVEIGAS

Jau keli mėnesiai, kaip Braunšveigo lietuvių stovykla persikėlė iš Sophien mokyklos ir naujas patalpas, kurios yra Roselies kareivinėse. Tautheimė gatvėje. Taip pat išsikėlė iš rūšių ir komiteto raitinė, kuri dabar randasi taip pat stovyklos patalpose. Stovykloje šiuo metu kartu su atvykusiais gimnazijos mokiniais gyvena 220 lietuvių.

Visam stovyklos gyvenimui vadovauja pereitis metais lapkričio 7 d. perrinktas komitetas, kurį sudaro: pirm. pulk. lt. J. Švedas (dabar jis yra ir stovyklos viršininkas), maj. J. Mikuckis, nariai: inf. A. Rimas, mkt. A. Bajorinas ir stud. Rulys. Revizijos komisiją sudaro: mkt. Ramanas, mkt. Žilutis ir Derencius. Raudonajai Kryžiai organizuoti pavesta dr. med. A. Milulskui.

Be to, maj. J. Mikuckis yra UNRRO pasikirtas Pabaltijo tautų, ukrainiečių ir gudų stovyklų policijos vad. Jo iniciatyva lietuvių stovykloje pradėta kova prieš degtiną vėraymą.

Lietuviams persikėlus į naujas patalpas, kurioms gerumo atžvilgiu nepilygstą nei vienos patalpos visoje apygardoje, tuoj buvo imtasi iniciatyvos steigti pilnąją gimnaziją. Nors įkainio

Kazys Bradinas

Tremtinio sapnas

Sapnavau, broli, platuji Nemuną — išsilejo toli iš krantų . . .

Rodos, viška matau, viską pamenu, Nemunėli, kur aš, o kur tu? . . .

Vėl mačiau dūmus gimtojo namo, Brangą balsą girdėjau tenai, Nežinau tik, kas mėlėnavo, Ar aš akys, ar slėnio linai?

O paskui? O paskui kilo vėjas, Gaudė girių audringai šalį, Laivės varpas kažin kur skambėjo, Taip tyliai, taip tyliai, taip tili . . .

Ir džiaugsmingi trimčiai! Ak, pamenu! . . . Su aidais ju mirsiu kartu . . .

Sapnavau, broli, platuji Nemuną — Lieja, teka tili iš krantų.

(Iš neseniai pasirodžiusio eilėraščių rinkinio „Svetimioji duona“.)

Badas

(Buvo atspaudintas 1944 m. nelegaliame olandų laikraštyje „Het Parool“)

Kai tik Fien uždarė paskui save duris, išgirdo jie sunkius, lipančius laiptais aukštyn, senos moters žingsnius.

— Štai devinta valanda, ir ji vėl pranyksta, — pasakė Juffrouw Wolmsa, kreipdamasi į savo vyrą. Vyras, vos matomas silpnėje baltgimnės degti žvakės šviesoje, mirksėjo baltgimnėmis.

— Ji eina tik gurgūlio vandens atsigerti, — pasakė jis.

— Ji taip sako, — klatingai sušnibždo Juffrouw Wolmsa, — bet aš tau sakau: ji tven viršuje turi ką nors valgomio. Ir ji dabar valgo.

— Ka ji gali turėti? — suabejojo vyras. Jis norėjo ją nuraminti. — Juk tu turi jos maisto kortelę. Ji visomet valgo su mumis, tiesa? Tu esi tikra, kad ji viršuje neturi jokių indų. Pagaliau ji yra ne bet kokia subnuomininkė. Mes ją pažįstame jau 30 metų. Ji visada pas mumis būna.

— Žinoma, kodėl gi ne? — Jos balsas kambėjo panikiniančiai. — Ji ateina pas mus, kai aš atsidūnu liūčiū, kai laisva ugnis. Ir šviesa.

— Tu taip manai? — paklausė vyras, liūtelėjęs arčiau žvakės, bet žmona suriko spiejančių ir iš pykčio drebančių balsu:

— Aš tau sakau, ji viršuje valgo. Kiekviena vakarą apie devintą valandą. Juokai tik, gurgūn vandens! Ne, mūsų puikioji draugė, kuri trisdešimt metų pažįstame, sėdi su gardumynais viršuje ir gudžiai rija, o mes čia sėdime ir baduojame! — Ir kai vyras tik mirksėjo baltgimnėmis, tiesiog vėdinan sviedė jam klausimą.

— Taip, tu netikti? Kaip sau nori, bet kaip užlipti ir įsitikinti.

— Jis pažvelgė į jos sausa, pykčio iškreiptą veidą, ir vis skaudu širpus nupurtė jį.

— Pagaliau . . . — jis pradėjo, bet jį priėjo prie durų, jis pusiau pravėrė ir sušnibždo maldaujančiai ir kartu įsakniai:

— Eik, Henkai, aš tūri žinoti.

Jis pats nežinojo, kodėl atsisėjo ir pro šali

rimas vyko sunkiose sąlygose, bet jau keli mėnesiai kaip veikia gimnazija, kur pereitis metais lapkričio 24 d. turėjo pirmąjį viešąjį pasirodymą su plačia menine programa. Buvo pasitatyta S. Meilūo „Trijų draugų“ 2 veiksmas, kurį režisavo N. Butkienė. Pasirodė gimnazijos mergaičių choras, vadovaujamas mkt. V. Možalskio; smuikininkai-mokyt. V. Možalskis ir mokinys V. Petrovas. Mergaičių tautinių šokių grupė, vadovaujama mkt. L. Žilutės, paloko „Kepurinę“, „Malūnėlį“, „Sadutę“. Toliau sekė deklamacijos ir kiti pasirodymai. Šiame gimnazijos viešame pasirodyme dalyvavo UNRRO ir kiti svečiai.

Gimnazijos ir pradžios mokyklos mokiniai prieš Naujuosius metus dalyvavo su savo programa anglų Raudonojo Kryžiaus suruoštoje visų tautų eglutėje. Lietuvių pasirodymas su liaudies dainomis ir tautiniais šokiais nustelbė kitų tautų pasirodymus.

Taip pat per Tris Karalius buvo suruošta gimnazijos eglutė. Programoje dalyvavo UNRRA, kuriai buvo įteikta dovanų. Vėl programoje buvo pasirodė gimnazijos choras, tautinių šokių kolektyvas, vaidintojai ir kt. UNRRA visus mokinius, dalyvavusius programoje, apdovanojo dovanomis. Be to, pasibaigus gimnazijoje pirmajam trimestriui, specialiam akte geriausi gimnazijos mokiniai buvo UNRRO apdovanoji dovanomis.

Gimnazijoje leidimasis sieninis laikraštis „Svityrystė“, kurį redaguoja mkt. Martinkaitis. Prie gimnazijos mokytojų tarybos veikia ir tėvų komitetas, kurio pirm. yra maj. J. Mikuckis ir vicepirm. Švedienė. Gimnazijos direkt. yra dokt. teis. P. Stankevičius. Joje mokosi 110 mokinių ir mokytojų yra 19 mokytojų. Veikia visos klasės, išskyrus šeštąją, kuri dėl stokos mokinių neuorganizuota.

Gimnazijos įsteigimas sudarė anksčiau apsimylus stovyklos gyvenimą. To pasekmė: pavyko suruoti bendras Kūžias, kurias gana nuotaiškai pravedė stovyklos klebonas ir gimnazijos kapelionas kun. J. Kardauskas. Kūčių vakaro programoje pasirodė stovyklos pradžios mokykla, vadovaujama mkt. E. Draugūnaitės. Ir šiose iškilmėse dalyvavo UNRRA, kuri turėjo progos pamatyti mūsų Kūčių vakaro papročius. Kun. J. Kardauskio iniciatyva suorganizuoti stovyklos katalikai, kurie rūpinis koplytelės reikais.

Apakritai, Braunšveigo stovyklos kultūrinis gyvenimas pagyvėjo. Gimnazijos dir. P. Stankevičius iniciatyva bus ruošiami paskaitos (vieną jau įvykio) įvairiais klausimais. Ir iniciatyva retkarčiais paruošiamos informacinės žinios apie svarbesnius lietuvių lietuviškus klausimus. Medžiaga naudojama iš Anglijos šeimaničių svetimosios kalbos laikraščių ir iš kabinamos stovyklos skelbimų lentoje.

Gyvas ir sporto gyvenimas. Stovyklos jaunimui ruošia kreipinio rungtynes prieš latvius ir Lehtis lietuvių.

Braunšveige gyvena per 10 lietuvių studentų, kurie čia studijuoja Technikos Institute.

Komitetas įsigijo toratorius. Jo pagalba tikimasi palengvinti gimnazijoje vadovėlių trūkumą, ruošiant konspektus.

Braunšveige nedideliu mastu veikia lietuviškoji leidykla, išleidusi tautiskais laisvams baltus 1945/1946 m. kalendorius, programoms tautiškių lapelių, svarbiausių anglų kalbos žodžių su praktiniais pasakalbėjimais. — J. j.

Vergilijus

Išsiveržimas ir Peiamo pili

(Ištrauka iš Enėjidės antrosios pjesmės) Svaistosi Pirus prie pat įėjimo ir prieangio rūmų, Saulėj švytuoją ginklai ir mirga švarai jo variniai,

Tartum gyvatė, žolų prisilputusi sočiai nuodingai. Per žiemos šalčius po žeme iklindėjusi, meta išnarsas sau senas ir žvilga dabar atjaunėjęs; Nugarą slidžią švieson raitydama, stepia

krūtine.

Virpina iš žiočių liežuvių triaskį saulę.

Veržiasi Pirus toliau smarkumu savo tėvo

Achilo,

Nei sargyba pilies, nei velkė jo neatlaiko.

Svyra nuo smūgių dažnų įsijudintos sienauliozės dury

Ir iš varčių staktų išrautos priekinė išvirsta.

Kelia skina įėjus, pirmuosius sargybinius žudo.

Ir, vidun įlėję, plačiai pasklinda danajai.

Upė ne taip veržiasi putodama užtvankas

Ir iš krantų sūkurius prasišveržusi pilyms

Semia dirvas ir laukus ir siausdamas potvynio bangos

Tvartus ir bandas gyvulių pagriebusius velka.

Pats aš mačiau, kaip žiauriai Neoptolemas

žudė įniręs,

Ir Atridus abu pastebėjau prie pat įėjimo.

Dar Hekubą mačiau ir šimtą dukrų ir Priamą

Teršiant krauju liepsnas, kurias pats jis buvo

uždegęs

Prie aukurų pamaldžiai. Viltis anokams

pradingsta:

Griūva sūnum kambarių penkisdešimt.

Išpuošius aukso

Ir švarais svetimais išdidžios virsta kolonos.

Vertė Dr. A. Rukša

Nürnbergo byla

Užtemus nacionalsocialistams valdžią Vokietijoje, kas kart vėl labiau aiškėjo, kad naujojo režimo Vokietija eina brutalumo ir imperializmo keliu. Vokietija darėsi vis sunkiau pakenčiamą teisę ir teisingumą pagrįstą valstybę bendruomenėje. Prasidėjo persekiojimas valstybės viduje savų piliečių dėl jų tikybos, politinių pažiūrų ar rasės skirtumų, konfiskacijai jų turtai, organizavimas žudynės, naikinami žmogaus ir piliečio teisės saugantieji įstatymai. Ir tarptautiniuose santykiuose nacinė Vokietija nesilaikė sutarčių ir įsipareigojimų, grasėdama jėga, užgrobė valstybių teritorijas ir visas valstybes, organizavo užsienio karo kurstytojų židinius — penktąsias kovas. Ir visur ji neslėpėsi, bet tendencijos jėga užviešpatuoti pasaulį, paverčiant arba įsinaikinant kitas tautas, kad „grynoji“ germanų rase tęstų pakenkiamą plačios gyvenimui erdvę (Lebensraum).

Sie jos kėsinimais vis labiau ryškėja. Ir užsilėpusios antrasis pasaulinis karas buvo nuosekli režimo idėja.

Karo metu kiti žiūrėjimai dar žymiai padidėjo, ypatingai prasidėjus vokiečių bolševikų karui.

Mes, Lietuvoje įgyvenę visą vokiečių okupaciją, geriau negu kiti kurios kitos tautos patį žastame nacių žiaurumo okupuotoje kraštoje. Vien tik Lietuvoje padaryti nusikaltimai neranda sau pavyzdžio žmonijos istorijoje. Juos čia per gausu būtų visus išskaičiuoti. Neramieji Lietuvoje vietovės, kuriose nebūtų masinių kapų, slepiančių šimtus ir tūkstančius žmonių, tautų vyrų, moterų, vaikų ir senelių. Išdeginti kaimai, išžudomi jų gyventojai vien už tai, kad kitiems pasipriešino nacių veiksmams. Neįsigaivintieji atiduoti duoklės akinikai, bet teismo, paties apygardos komisaro (pav. Vulf) ranka viešai šaudomi durklas aikštėse. Tūkstančiai vyrų ir moterų prievarė važina Vokietijos darbus, iš kelių išvežti jų savininkai, o kiti atiduodami vokiečiams, badu mirami belaisviai. Daug kam, manau, dar šiandienai vaizdai nakti aiškiai, slenkantieji išbadę rusų karo belaisviai ir jie, netekę jėgų ir sumskę, palydavo spardomi ir šautuvų buožėmis mušami, kol galutinai miršta nuo bado ir smūgių.

Visa tai ir daug kitų nacių nusikaltimų darbų turėjome ne tik visi įgyventi. Lenkijos, Sov. Sąjungos, Čekoslovakijos ir kitų okupuotų kraštų gyventojai, o ir pačioje Vokietijoje naciniam režimui nepalankūs asmenys įgyveno sunkiai išvaldomą kanklę.

Sąjungininkai, kovodami už tautų laisvę ir piliečių teises, darė galimas pastangas užkirsti kelią nacių žiaurumams. 1941 m. spalio 25 d. JAV prezidentas Rooseveltas ir Anglijos min. pirm. Churchillis išspėjo Vokietiją. 1942 m. sausio 13 d. šešiolikos tautų konferencija Londone deklaravo, kad karo nusikaltelių nubaudimas yra vienas iš svarbiausių šio karo tikslų. Po to seka vėl keli visi sąjungininkių įspėjimai, kad karo nusikalteliai bus nubausti. 1943 m. spalio 20 d. sudaroma tarptautinė komisija tyrinėti karo nusikaltimus ir skelbti karo nusikaltelių sąrašams. Tų pačių metų lapkričio 1 d. Maskvos konferencijos Rooseveltas, Churchillis ir Stalinas 32 tautų vardu deklaravo, kad visi karo nusikalteliai bus grąžinti nubausti ir tuos kraštus, kuriuose jie padarė nusikaltimus darbus, o didieji karo nusikalteliai, kurių nusikaltimas nėra surištas su vietove, bus baudžiami bendrojo sąjungininkių teismo. Šie principai ir sudaro dabar vykstančiųjų karo nusikaltelių teismų teisenos pagrindus. Tačiau tai buvo tik bendrieji principai. Karui pasibaigus reikėjo išdirbti smulkesnius teismų nuostatus, kuriais remiantis karo nusikaltėliai būtų bėję.

Keturį didžiųjų valstybių, būtent: JAV, Anglijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos atstovai 1945 m. rugpjūčio 8 d. Londone pasirašė statuta, kuriuo buvo įkurtas tarptautinis teismas karo nusikaltėliams teisti.

Mums pravarė bent trumpai susipažinti su šiuo statutu, kuris suformuoja pirmąjį šio pobūdžio tarptautinį teismo istorijoje, kuris paliks precedentu tarptautinėje teisėje įstatyti ateity atsižandantiems karo kurstytojams.

Statutas nustato, kad tarptautinio teismo kompetencija yra spręsti bylas tų asmenų, kurių nusikaltimo vieta negali būti nustatyta. Asmenys, kurių nusikaltimų vieta yra nustatyta, paliekami spręsti atitinkamų kraštų teismams. Tarptautinio teismo sudėty sudaro keturi teisėjai, keturi prokuroriai ir keturi prokurorų pavaduotojai. Juos skiria tautų pasirašiusios valstybės, t. y., JAV, Anglija, Prancūzija ir Sovietų Sąjunga. Teismo nutarimai daromi balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius lygiomis dalimis, nusveria pirmąjį balsą. Tačiau skiriamas balsas reikalingas tris balsus minimumas. Statutas klasifikuoja karo nusikaltimus į tris rūšis.

1) Nusikaltimai prieš taiką. Juos sudaro ruošimas, išaukšimas ir vertimas puolamojo karo kitoje, prieštaraujančio tarptautinėm sutartim, karo.

2) Karo nusikaltimai. Juos sudaro nusikaltimai prieš tarptautinę karą teisę bei karą konvencijas, karų pav., žudynės ar žiaurios elgesys su karo belaisviais, plėšimai, naikinimai ar slėpimas priverstinėmis darbams okupuotų kraštų gyvenkio.

3) Nusikaltimai prieš žmoniskumą. Juos sudaro žudynės ar kitokios būdais įsinaikinimas, paverėjimas ar išvežimas civilinių gyventojų prieš ir karo metu dėl jų rasės ar religijos pagrindu, be skirtumo, ar tie veikimai prieštaravo nusikaltimo vietoje veikusiems įstatymams ar ne.

Kiekvienai valstybei tenka spręsti su jos egzistencijai surištus politinius klausimus. Vienoks ar kitoks jų išsprendimas parodo tos valstybės politinę kryptį: ar minima valstybė eina agresyviu ir imperialistiniu keliu, kaip nacionalistinė Vokietija ir Japonija, ar ji pasirinkusi neutralumo ir kūrybos keliu, kaip Šveicarija, Švedija, Lietuva ir kt. Maža to, valstybės politinių klausimų sprendimai kaip tik atskleidžia tos tautos charakterį ir politinį valstybinį jos subrendimo laipsnį.

Pažvelgę į mūsų valstybės nepriklausomo gyvenimo laikotarpį, pamatysime, kad daugiausia išminties ir valstybiško apdairumo turėjo parodyti mūsų vyriausybė, sprendžama su Klaipėda ir Vilniumi susijusius klausimus. Anuomet padaryti tų klausimų sprendimai šiandien, susikomplicavusioje mūsų valstybinio gyvenimo raidoje, yra įdomūs ir turi didelės politinės reikšmės mūsų krašto atečiai. Tie du valstybiniai sprendimai yra šie:

1) 1934 m. Neumanno ir Sasso byla Lietuvoje sąryšis su Klaipėdos kraštu ir
2) 1939 m. Lietuvos laikysena Lenkijos atžvilgiu dėl Vilniaus krašto.

Nacionalistinė Vokietija buvo vienas Lietuvos kaimynų, kuris nuolatos rausėsi po

mūsų valstybės pamatus, norėdamas Lietuvai darbi arba net ją visą paglemžti, kad patenkintų savo amžinus imperialistinius „Drang nach Osten“ siekius. Neprisimenant senųjų laikų, kada lietuviai turėjo nuolat gintis nuo tų jų siekių, ypatingai didelių sunkumų ir pavojų Lietuvos nepriklausomumui sudarė šie dantų apsiginklavi ir visam pasauliui grėsinanti, nacionalistinė Vokietija. Jos agentai opiausio mūsų krašto kuno dalyje — Klaipėdos krašte — pradėjo vartyti mūsų valstybės subrendimo griovimo darbą. Kaipgi ir tai pažūrėti Lietuva? Ar ji dėl savo mažumo, palyginti su milžiniškuoju kaimynu, išsigando ir pro pirštus pažūrėjo į šį jai pragaistą darbą, kaip daugelis anuomet buvo linkę manyti? Ne. Lietuvos valstybė, nors ir maža, bet jausdama teisę savo pusę, nekrepdama dėmesio į tuometinį kaimyną galingumą ir grąsinimą, visą valstybinį griežtumą ir autoritetingumą likvidavo pavojingus elementus, o jų svarbiausius dalyvius bei organizatorius — Neumanną ir Sasso — ir jų bendrininkus patraukė aukščiausio valstybės teismo atsakomybėn ir griežtai nubaudė. Šis mažos valstybės sprendimas susilaukė anuometinėje vidaus ir užsienio spaudoje įvairių komentarų, o galingasis kaimynas, jus-

damas priešintis jo imperialistinėms užgdoms, pradėjo Lietuvą ekonominiame ir politiniame gyvenime spausiti, žmėžinti ir persekioiti. Tos neapykantos įtakoję vokiečiai net prieš tokį ramų lietuvių veikimą į kultūrinę ir ūkinę, anuomet gyvenusi Tilžėje, ėmėsi barbariškų kovos priemonių: langų daužymo ir p. Tai taip reagoavo Vokietija į teisingą mūsų valstybės sprendimą. Šiandien vadovaujantieji tos pačios nacionalsocialistinės Vokietijos asmenys sėdi tarptautiniame Nūrnbergo kaltinamųjų suole. Prisiminus 1934 m. Lietuvoje buvusį Neumanno ir Sasso bylą ir sugręstus į šią dabar Nūrnberge vykstančią tarptautinę bylą, prašyte prašyti palyginimas aną hitlerininkų bylą pavadinti „mažuoju Nūrnbergo procesu“. Tarptautinis teismas Nūrnbergo šiandien kaltina Vokietiją už jos vadų padarytus pasaulėje nusikaltimus prieš tautų laisvę, taiką ir žmoniskumą. Patyrisi ir pažinusi hitlerininkų darbų nusikaltamumą šiemis dėsningais ir nebedoma galimų visokių nemalonių pasekmių, Lietuva jau anuomet, daugiau kaip prieš dešimt metų, visa tai pasmerkė, o nusikaltamojo darbo dalyvius nubaudė. Kitais žodžiais tariant, dabar Nūrnberge vyksta tarptautinis procesas tik patvirtina anuometinį mūsų valstybės sprendimo teisingumą. Ar tik nebus Lietuva viena tu pirmųjų valstybių pasaulyje, o gal net ir pati pirmoji valstybė, kuri oficialiai valstybišku autoritetingu pasmerkė, dar užuomazgoje esanti, graužiamajai nacionalsocialistinės Vokietijos darbą, nukreiptą prieš pasaulio taiką ir tautų laisvę.

Dabar žvilgtelkime į antrąjį sprendimą, 1939 metais Vokietija užpuolė Lenkiją, kuri po trumpos kavos buvo padalyta tarp Vokietijos ir SSRS. Nepasitaikė, kad mes su Lenkija turėjome nuolatinis ginčus dėl teisėtai mums priklausantį Vilniaus krašto. Tai žinodami kiti viduje tik užsienyje, daugelis tikėjosi ir laukė, kada Lietuva nuspręst prisidėti prie mirštantis Lenkijos pasidalinimo ir atsiims Vilniaus kraštą, kuris mums ir istorikai priklauso ir ne kartą viešai tarptautinėse institucijose (Haagoje, Ženevoje) buvo pripažintas. Sugulčius Lenkiją, Vilniaus krašto prisilgimus galėjo būti lengvai ir garantuotai įvykdomas. Tačiau šiuo atveju Lietuvos sprendimas buvo visai kitoks, negu daugelis tikėjosi ir laukė. Vadovaudamasi neutralumu, o ne agresyviu politika, Lietuva nuspręsdė nedalyvauti ginkluotame mirštantis kaimyno pasidalinime, būdama tikra, kad ateityje kilnesnėmis priemonėmis, atitinkančiomis, mūsų tautos taiką būdą, Vilniaus kraštas bus jai grąžintas. Dar daugiau. Tūkstančius anuometinės Lenkijos kariuomenės išblaškųjų karių Lietuva priglaudė ir atidžiai jais rūpinosi, pamirsdama visas ankščiau patirtas skriaudas ir netesības. Lietuva tada nepasėkė net pačios Lenkijos senesni parodytu pavyzdžiu, kai šį pasinaudodama tų pačių vokiečių užpuolimu, jėga išsprendė ginčą su Čekoslovakija dėl Tesino. Iš Lietuvos pusės tai buvo pilno ir tikro neutraliteto supratimo akcentavimas.

Tie du Lietuvos valstybės sprendimai, žvelgiant į juos iš istorinio psichologinio taško, leidžia tvirtinti, kad lietuvių tauta yra šio paveldėjusi neklastinga, atvira ir teisinga valstybingumo charakteri. Pirmajame sprendime pastebimas paveldėtasis senųjų valdovų Mindaugo ir Gedimino teisingumas ir griežtumas, gl antrajame — Kestutėlio ir Vytauto riteriškumas ir taurumas. Kaip istorija rodo, Lietuvos valstybės vyrai niekada nesinaudodavo klasta ir apgaule kaimyninių valstybių atžvilgiu.

Prieš šį karą Lietuva buvo maža, bet kūrybinga ir gali valstybė, tarptautiniu požiūriu nepadariusi nė vieno politinio prasidėjimo, kas visam pasauliui įrodo lietuvių tautos valstybinį subrendimą. Užtat reikla tikėtis, kad teisingoji pasaulio demokratija, teisingai tvarkydama visų tautų reikalus, neužmirš atkurti ir Lietuvos valstybės su Klaipėda ir Vilniumi. Tam duoda rimto pagrindo didžiųjų demokratijų vadovaujantių politikų visai pasisakymai apie būsimą pasaulio santvarką, nes tai rodo, kad einama prie galutinio visame pasaulyje esančių neaiškumų išsiaiškinimo. Karas ateis diena, kada pagaliau bus padarytas teisingas sprendimas ir Baltijos valstybių atžvilgiu.

Austrija nori pakiešti smulkius sąjungininkų ir vokiečių piniginius vienetus nauja Austrijos pinigais.

Teismas turi teisę skirti mirties ir kitas bausmes.

Teismo sprendimai yra galutini. Tik Kontrolinė taryba gali teismo paskirtą bausmę sumažinti arba pakeisti.

Tokie yra pagrindiniai tarptautinio teismo teisenos nuostatai, kuriais pirmą kartą žmonijos istorijoje keturi didžiųjų valstybių teisėjai pasaulio sąžinės ir teisingumo vardu kaltina tautos ir teisės prietis.

Kyla klausimas, kuriuo pagrindu, t. y., kuria materialine teise remiantis, yra teisiami karo nusikaltėliai.

Atsakant į šį klausimą, tenka aptarti paskiras nusikaltimų rūšis, bet apie tai kita kartą. V. G.

Lietuva praeities sprendimuose

A. Dagilis

Ar mes norime kolonizuotis?

„Mūsų Kelio“ 8-me Nr. yra tipas straipsnis „Lietuvių kolonizacijos reikalų“, dėl kuro reikėtų štai kas pasakyti.

Sio klausimo kėlimas spaudoje suprantamas, nes mūsų tremtiniai nerusiai su savo laikinos netektos būklės. Bet ar gali mes nuraminti perspektyvos emigrantų ir Tanganika, Australija, Guatemala, Venezuela, ar ir panaisiais šalimis ten kolonizuotis, t. y., šio kuro tokiu būdu pastoviai apsigyventi.

Lietuvos Žemėje

Sypojos trispalvė plevėnama vėjo, Jai himnos giedojai laisvi vyčiai. K kvienu, kas laisviai tėviskė jo, L dėdavo draugiski pievų žiedai.

Tai bočiai išlaikė mums žemės šios laime. Per meilę, jų drąsą, jų tapo laisva. Didžiuliai miškai, tie ju plotai aptemę Didingai kartoj: „Graži Lietuva“.

Ilgai toji laisvė mūsų žemę lėpsenojo? Gyvenimo avies apatėmė naktis. Prie diuogsmo ir laimės davo skausmo rymojo. Kurį palydėjo baisi paslaptis.

Pavirko dangus ir nulūdo žiedai, Kad neįdama saulė atsilinko miritis. Kas vėjo, lietuvi, tuomet, tu žinai! Meni dar sliaubingas baisesias naktis?

Mes esame bejėgiai, be valios, be meilės, Mums reikia vienybės, ryžtingos drąsos. Jei norim sulaukti sugrįžtančios laisvės Ir pergalės, mylimai tautai — žvisios.

Pažvelk gi, lietuvi, į praeitį garbia, Į protėvių mūsų šventuosius karus, Prabilk į save tu, jau laikas, ženkl narsiai Ir baik jų pradėtuosius minti takus ... Birutė Kemežaitė

Pirmiausia turime griežtai pareikšti, kad nesame ir nenorime būti emigrantais. Mes esame karo aukos — dėl karo nukentėjusieji tremtiniai, o ne emigrantai; nesame tie, kurie savo valia apleidžia savo Tėvynę ir vyksta į kitus kraštus laimės ieškoti. Šiame kare mes nei kaip Lietuvos piliečiai, nei kaip lietuviai sau noru nedalyvavome. O jei mūsų jaunuolių buvo vokiečių kariuomenėje, tai mes visi žinome, kad jie ten buvo smurtu nuvaryti, kaip ne vienas šimtas mūsų brolių nuvaryta ir į koncentracijos lagerius. Šiame kare mes buvome visiškai neutralūs. Ne dėl mūsų kaltės Lietuva trypiama jau 7 metai svetimo kareivio būdo. Ne dėl smalsumo ar kokio nuotykių ieškojimo, o tik savo ar savo šeimų gyvybės gelbėjimui atsidūrėme nacių Vokietijoje, nei ilgi šiol ubagiškoji būklėje tebesukursime. Mūsų visų norai ir viltys — grįžti į laisvą, nepriklausomą Lietuvą. Jokia Tanganika ar Angola ar net aukšto civilizacijos laipsnio pasiekusi Naujoji Zelandija neatstos

Toliau statutas nustato, kad ne tik nusikaltamų veiksmų vykdytojai turi būti atstingi, bet ir visi vadai, organizatoriai, kurstytojai ir dalyviai bendrojo plano, kurį vykstant kuris nors jo dalyvis yra papildęs nusikaltimą.

Statutas apima pasėjusią pažiūrą, kad aukštesni valdžios pareigūnai nėra atstingi už savo veiksmus. O taip pat ir pavaldinių veiksmų, vykdančių viršininkų įsakymus, gali palikti nebaustini. Priešingu atveju visi karo nusikaltėliai turėtų būti palikti nebaustini. O tai negali būti pakenkiamas kultūringos teisės siekimo. Teismas tačiau turi teisę sumažinti bausmę kaltinamajam, jei nusikaltimas buvo padarytas vykdančiam įsakymą ir jei teismas randa, kad nusikaltamojo darbo neįvykdymas tikrai prieštarautų duotajam įsakymui.

Statutas toliau numato, kad teismas gali ne tik paskirus asmenis, bet ir organizacijas ar kitus kolektyvus pripažinti nusikaltėliais. Jei asmuo įvykdė nusikaltimą, kaip organizacijos tikslus, ta organizacija gali būti teismo pripažinta nusikaltamojo pobūdžio.

Ir jei kartą patį organizacija pripažinta nusikaltamojo pobūdžio, automatiškai jos nariai yra saistomi teismo padaryto sprendimo. Tuo atveju kiekvienas tokios organizacijos narys gali būti atiduotas teismui dėl jo priklausomumo šiai organizacijai. Individualiai jų nusikaltamumas jau nesprendžiamas. Kaltinamasis šiuo atveju gali tik įrodinėti, kad jis nepriklausė šiai organizacijai, arba kad buvęs priverstas į ją įstoti.

Statutas toliau numato, kad teismas gali ne tik paskirus asmenis, bet ir organizacijas ar kitus kolektyvus pripažinti nusikaltėliais. Jei asmuo įvykdė nusikaltimą, kaip organizacijos tikslus, ta organizacija gali būti teismo pripažinta nusikaltamojo pobūdžio.

Ir jei kartą patį organizacija pripažinta nusikaltamojo pobūdžio, automatiškai jos nariai yra saistomi teismo padaryto sprendimo. Tuo atveju kiekvienas tokios organizacijos narys gali būti atiduotas teismui dėl jo priklausomumo šiai organizacijai. Individualiai jų nusikaltamumas jau nesprendžiamas. Kaltinamasis šiuo atveju gali tik įrodinėti, kad jis nepriklausė šiai organizacijai, arba kad buvęs priverstas į ją įstoti.

Menininkas ir meninė kultūra

Stp. Vyktinas

Dėl destruktivių karo sąlygų mūsų menas būklė pasidarė nenormali. Stipriausi mūsų meno kolektyvai yra išardyti, žymiausias pajėgos yra išblaskytos po visą pasaulį. Šimtai menininkų negali kurti taip, kaip jie nori. Jie neturi nei moralinių, nei materialinių sąlygų. Jų kūrybinės kancijos niekas ir nesurpina. Tai yra tragiška. Tačiau ne tik čia glūdi mūsų meno silpnybės. Yra daug priežasčių, dėl kurių mes patys silpniname meną. Viena iš svarbiausių tų priežasčių – tai blogos pažinios ir menas.

Namie, Nepriklausomoje Lietuvoje, mes jau žinojome, kad menininkui nepakanka tik talentas, bet kad jis turi iširti ir savo srities mokslą,

meninių vertybių, negu diplomuotas menininkas. Tačiau jis turi būti ir meninis kūrėjas ir intensyvus meninis darbininkas.

Daugelis meno žmonių mėgsta pasikliauti savo talentu, taip pat daugelis mėgsta pasitenkinti baigta žmėnine mokykla. Tačiau ir pirmieji ir antrieji labai klysta, nes meno pasaulis yra toks platus, meno keliai tokie įvairūs ir ilgų amžių sukurta meno kultūra tokia gausi, kad nei talentingieji, nei mokytielieji negali viso meninio lobyno aprėpti. O kas iš menininkų nebesidomi savo srities kultūra, kas neseka savo artimųjų meno sričių laimėjimų, kas nelina su moderniaisiais meno pirmūnais, kas netvelgia

Wűrzburgo „Sietynas“ išvykso

kad jis turi labai intensyviai ir nuolat dirbti, jei nori pasiekti meninės pažangos ir laimėjimų. Čia, išelviyoje, trūkstant meninių žmonių, gaudomos ir meninius kolektyvus betkokios jėgos, imasi organizuoti chorus, ansamblius betkas, steigia ir vadovauja muzikos konservatorijoms provincijos muzikos mokytojai. Juo mžiau kas turi meninės kultūros, juo daugiau turi pretenzijų ir meninį vadovavimą, nenorėdami užleisti vietą stipresnės pajėgos. Kvalifikacijų ir diplomų dabar niekas nebeįsis. Kas pirmas sugeba suorganizuoti meninį būrelį ir jį ne meniniais, bet kitokiomis būdo savybėmis palenkti, tas yra neapakeičiamas meno vadovas, nors jis būtu ir savamokslis ir dilektantas.

Ko gi iš tikro menininko reikalaujama? Pirmojo eilę, kvalifikacijų ir mokyklos. Jei konservatorijos mokiniai ar choristai pasidarys solistais, tai kaip galės koncertuose bedalyvauti tikrieji, užsieniojuose baigę konservatorijas, solistai. Jei pirmo kuro dailės instituto ar akademijos studentai pradės skelbtis dailininkais ir ims ruošti parodas, tai ką bedarys tu mokyklų profesoriai. Tačiau, ir čia dar bebūt tragedijos, jei gabieji mokiniai viešai rodytųsi su pakankamo lygio menu. Tik tai būna tragiška, kada taramieji solistai nesugeba sudainuoti paprastos dainelės be kelių „gaidukų“. Nemalono žiūrėti ir tokius meno kolektyvus, kur tautinių šokių reprezentantai atrodo scenoje tartum basliai, kurie nesugeba nė vieno estetinio judesio sukurti.

Tikras menininkas visuomet jaučia, kas yra estetiška, kultūringa, o kur yra erzacinis menas. Jis žino savo pajėgumą, jis turi jautrų savikritikos jausmą. Kas įsivaizduoja esąs didelis menininkas, tas dažniausiai būna niekas vertas menininkas. Neretai ir be mokyklos, bet gero skonio, jautrios meninės intucijos menininkas sugeba sukurti ne menkesnių, bet dar geresnių

to li atėitį ir nesugeba sukurti atėities meninių perspektyvų, tas yra atžangus menininkas, meno profanuotojas. Menininkas ir skiriasi nuo kitų mirtingųjų, kad jis amžinai nerimsta, amžinai nepasitenkina savo laimėjimais, amžinai ieško naujų vaizdų, naujų priemonių, naujų formų. Jo idėjų pasaulis visuomet neįsibaigiamas, jo formų arduodai neišsenkami. Jis nepasitenkina jau pasiekta, jis amžinai veržiasi ir vis auktesnė, gilesnė, naujesnė kultūra.

Tikras menininkas skiriasi nuo tariamųjų, kad jis meną myli labiau už save, už žmogų. Jis gali nekęsti žmogaus, bet jei tas žmogus yra vertingas menui, tai to žmogaus meną vis tiek jis myli. Tikras menininkas nepavydi kitam laimėjimui, nes jis savo laimėjimais vis tiek pasiekia aukštesnį. Tikras menininkas nedarys kitam intrigių, jeigu matys, kad kitas gali daugiau duot menui negu jis. Tik taramieji tedaro intrigas gabesniems, kad pakenktų menui.

Menininkas be savo srities kultūros yra nemenininkas. Jis taip pat be bendros kultūros yra nemenininkas. Juo labiau jis yra menk – be dvasinės, be estietinės kultūros. Juo bus auktesnė menininko kultūra, juo bus stipresnis jo kuriamasis menas. Taigi, mūsų menininkams tenka ne tik dirbti meno kolektyvuose, bet nuolat gilinti savo kultūrą, išnaudoti svetimų mokyklų laimėjimus, sekti kitų tautų, viso pasaulio meninį augimą ir nuolat atsigaivinti dvasinės kultūros turtais. Griežta savikritika, meninis savęs auklėjimas, nuolatinis atkaklus, intensyvus darbas, meno meilė ir kultūrinis pažangėjimas yra svarbiausi veiksniai, kurie menininkui duos stipriąją pagindą. Intrigomis, įsivaizduotu talentu, nenoru dirbti toli menininkas nenuvaidys. Jei norime pasirošti atities Lietuvos menui, tai išnaudokime šias sąlygas mokslui, pažangai ir ieškojimui naujų tautinių ir meninių kelių.

Kasdienė duona ir selekcija

Rūpestis dėl kasdienės duonos žmogų lydi visą jo amžių. Nuo to laiko, kaip žmogus atsirado mūsų žemėje, pirmasis jo rūpestis buvo – ką jis valgys. Pirminio žmogaus maistas buvo autsitiktinis, jis valgydavo, ką tik aplinklojose rasdavo tinkamesnio savo skilviui, pav. vaisius, augalų šaknis ir t. t. Vėliau žmogus išmoko pagauti gyvulinio maisto – žuvis ir žvėrių. Daugejant žmonių skaičiui, autsitiktiniai randamo ar pasigaunamo maisto nebeužteko, pastatytą davo dienų, kada nieko nerasdavo ar nesugaudavo. Žmogus pradėjo daryti maisto atsargas juodai dienai – išmoko auginti valgomus augalus ir gyvulius. Pastabas ir išradimus žmogaus protas vis atrasdavo naujų valgomų augalų ir išmokdavo juos auginti.

Žmogus – būstinas pradėjo sėsliai gyventi tinkamesnėse augalams auganti vietose. Čia atsirado nauji rūpesčiai, padagėjęs apgyventame plote žmonių skaičiui, reikėjo pasirūpinti turimame žemės plote išauginti juo daugiau maisto.

Atidus žemdirbys pastebėjo, kad visos augalų rūšys vienodai uždera ir kad ir derlių turi įtakos žemės dirbimas, drėkinimas ir pagaliau tręšimas.

Taip amžių bėgyje žemdirbys išmoko pasirinkti sau derlingiausias ir naudingiausias augalų rūšis, išmoko įdirbti lauką, kad užtikrintų sau ir savo vaikams kasdienės duonos. Tokias

darbščias žemdirbių tautos dažnai itikdavo nelaimės, jas aptikdavo grobuoniškos būstinių tautos, kurios nedirbdamos norėdavo pasipelninti. Dažnai grobuonyus nugalėdavo sėsliai tautos ir išstumdavo jas iš jų gyvenamos vietos. Žemdirbiai turėdavo išeiti sau kitų tinkamų derbimybė vietų. Tokios persikeliančios tautos pasidavė su savi ir sėklas tų augalų, kurios augindavo. Tokiu būdu žmogaus kultūrai augalai išplito įvairiuose kraštuose. Be abejo, vėliau, šių augalų prasplitinimui daug padėjo tautų prekybiniai ryšiai. Žinoma, naujos klimato sąlygos nevisai augalai augdavo ar gerai derėdavo, kiti tik po ilgesnio laiko prisitaikydavo prie naujų sąlygų.

Žemdirbys pagal savo patyrimą darėsi derlingesni augalų rūšių atranka. Dar ir dabar tebėra aktuali sena patarlė: „Ka pasėsi, tą ir piaiisi.“ Taip buvo vykdoma amžių bėgyje pirminė, gana primityvi augalų selekcija – atranka, ir taip atsirado žemdirbio auginamos kultūrinės augalų rūšys, kurios savo teigiamam sąvėybėm nutolo nuo savo laukinių protėvių.

Tirtįjant gyventojų skaičiui žemėje, ūkininkas iš kaillio nerėsi, kad gautų didesnę derlių. Tam tikslui jis naudojo visas galimas priemones, kaip tai: dirbamų plotų didinimą, žemės dirbimo tobulinimą, tręšimą ir geros sėklos pasirinkimą.

We Learn English

Laisvas anglų kalbos kursas „M.K.“ skaitytojams

The Third Lesson (se serd lesn) — Trečioji pamoka

How are you, Dear Pupil? (hau ar ju dir pjupl) — Kaip jums einasi, brangūs mokiniai? „How are you“ — tai plačiai vartojamas pasveikinimas anglų kalboje. Ji esat, tur būt, ne kartą girdėję. Šis posakis dažnai išplečiamas ir „How are you this morning“ — kaip jums einasi ši rytą? Savai suprantama, kad taip galima sakyti tik priešpiept. Į tokį pasveikinimą atsakytina „Thank you“ arba „Thank you very well“ (vėri uel) — ačiū, labai gerai. Žinoma, jeigu jums ne labai gerai einasi, jūs galite pasakyti „Thank you, not very well“ — ačiū, ne labai gerai. Bet tuomet jūs, greičiausia, būsit paklaustas „What's the matter with you“ (uats ze mater uiz ju) — kas jums yra? Į tokį paklaustimą turėsit papasakoti savo bėda, kas bus ne visuomet lengva, nemokant gerai kalbos. Pasveikinimas „How do you do?“ (hau du ju du) — kaip jums einasi, vartojamas mažai pažįstamų žmonių ir į jį dažniausia atsakoma „How do you do“.

Anglų kalboje nėra nė vieno žodžio, kreipiantis į vyrus ir moteris bendrai. „Ladies and Gentlemen“ (lėdis end džentelmen) — ponios ir ponai, būtų per daug iškilmingas pasakymas mūsų pamokose. Todėl kreipiuos į jus „Pupils“. Žodis dear (dir) — brangus, vartojamas ne vien tik intymiems jausmams išreikšti, bet yra t. p. oficialus kreipinys laisukoje ar raštuose. Kreipiantis laišku ir koki nors oficialų asmenį, sakoma „Dear Sir“ (ser) — brangus pone, kas išvėrtus pagal prasmę reikštų — Gerbiamasis arba Gerbiamasis Pone.

Kadangi šiandien mums kelis kartus teko susidurti su daiktavardžių daugiskaita, tai paimsim šiandien daugiskaitos sudarymą.

Daugumos daiktavardžių daugiskaita sudaroma, pridėdant prie vienasaitos raidę „s“ — Šia taisyklę jau turėjome. Pav., teacher — teachers.

Žodžiai, kurie baigiasi „o“ arba ąnypžiančiu garsu, įgauna galūnę „es“: potato (pateto), potatoes (patetoes) — bulvė, bulvės

negro (nigro), negroes (nigros) — negras, negrai church (čerč), churches (čerčes) — bažnyčia, bažnyčios

Žodžiai, kurie baigiasi „f“ ir „fe“, daugiskaitoje įgauna galūnę „ves“: wife (uafi), wives (uavfs) — žmona, žmonos calf (kaf), calves (kafs) — veršius, veršiai

Žodžiai, kurie baigiasi y, daugiskaitoje įgauna galūnę „es“, jei prieš „y“ stovi priebalsė: lady — ladies; ir „s“, jei prieš y stovi balsės; boy (bai), boys (bois) — berniukas, berniukai.

Panašias taisykles galima pritaikyti III asmens esamojo laiko veiksmažodžio vienasaitos sudarymui. Kelis atvejus jau turėjome. Paimkim žodžius su kitomis galūnėmis:

search (siore), searches — ieškau, ieško play (plėi), plays (plėis) — žaidžiu, žaidžia study (stadi), studies (stades) — studijuju, studijuja

Cia šia daugreikia pažymėti, kad kylant tautai ir valstybių kultūrai bei civilizacijai, sparčiai kilo pramonė ir prekyba, kurias visokeriopa rėmė vėrysišybė. O žemdirbio dažnai ne tik nerėmė, bet dargi apkraudavo dideliais tiesioginiais ir netiesioginiais mokesčiais. Žemdirbys pirkdamas už viską, palyginti, brangiai turėjo mokėti, o savo gaminius pigiai parduoti. Šia netiesybe jis turėjo įlyginti nežmoniskai daug dirbdamas su visa šeimine, net mažamečiai ir seneliai turėjo dalytis ta našta.

Tuo tarpu pramonininkas, prekybininkas, valdininkas, karškas, specialistas bei amatininkas, net ne pramonės darbininkas, dirbdamas iš šeimos dažniausia tik vienas ir dargi ribota valanda skaičių, užtikrina savo šeimai egzistenciją, gali pramogauti, naudotis kultūros ir civilizacijos vaisiais, eiti mokalus ir t. t.

Žemdirbys gi, kuris gamina gėrybes ir kuris visą apūpinę kasdienę duoną, užmirštamas. Savo egzistencijos išlaikymui žemdirbys visomis priemonėmis turi pati pasirūpinti, tik reta kuri valstybė atėjo savo ūkininkui su užpūpinamo pagalba. Šiup daugelyje valstybių ūkininko reikalams buvo nuderiami tik trupiniai nuo ponų stalo. Todėl žemdirbys buvo priverstas sukkti kaip bejamydamas, kad neišeitų iš rankų patų pamiltos, gausiai prakaitu permirkusios, žemės.

Bene sunkiausia jam buvo pasirūpinti tinkamės ir derlingės sėklos, nes tokios negamino joks fabrikas.

Nuo pirminio žemdirbio augalų beveik iki XIX amžiaus galų kultūvui augalų — daržovių ir javų gerinimo darbas buvo autsitiktinio pobūdžio, dažnai gamtos sudarytu autsitiktinumu pasėmė, todėl daržovės ir javai buvo menko derlingumo ir sunkų ūkininko darbą šykščiai atlygindavo. Reikia atsiminti, kad laukų derlius sudaro ūkininko egzistencijos pagrindas. Nors ūkininkas pramoko laukus nusaustinti ar drėkinti, dirva išdirbti, patrėšti, bet iš menko derlingumo sėklos negalėjo susilaukti aukštų derlių — tinkamo atlyginimo už įdėtą trūsą.

Pagaliau XIX amžiaus gale gimė ūkininko talkininkas — naujas mokslas — augalų selekcija. Augalų selekcija yra toks mokslas, kuris rūpinasi augalų veislių gerinimu ir dar geresnių

Tačiau kitokios galūnės yra pagalbinė veiksmo žodžių, kurių viena „to do“ jau turėjome.

To have (hev) — turėti

Present Tense (prėsent tēns) — esamasis laikas I have — aš turiu we have — mes turime you have — jūs turite they have — jie turi he, she, et, has — jis turi, ji turi, tai turi

Imperfect Tense (imperfect) — būtasis kart. laikas I, you, he, she, et, we, they, had — aš turėjau...

Veiksmažodis „to be“ (bi) — būti, savo esamojo ir būtojo laiko asmenavimu žymiai skiriasi nuo kitų pagalbinė veiksmo žodžių. To be (bi) — būti

Present Tense I am (em) — esu we are — esame you are (ar) — esi you are — esate he, she, it, is (is) — yra they are — yra

Imperfect Tense I was (uos) — buvau we were — buvome you were (uēr) — buvai you were — buvotė he, she, it, was (uos) — buvo they were — buvo

Užteks šiandienai gramatikos. Sekančiai pamokai išverskite šiuos sakinius:

I am Lithuanian. I live in a camp. I have a wife and a child. They live with me. We have only one room. I speak Lithuanian, Russian and German. I take English lessons every day. We have an English teacher in camp. to take (tėik) — imti Russian (rašn) — rusų child (čaid) — vaikas one (uan) — vienas with (uiz) — su me (mi) — manim only (onli) — tik He teaches us English. to live (liv) — gyventi room (rum) — kambarys camp (kemp) — stovykla German (džerman) — vokiškai every (ėveri) — kiekvieną

Anglų kalboje klausimieji ir neigiamieji sakiniai esamajam ir būt. kart. laike sudaromi su pagalbiniu veiksmo žodžiu to do. Taigi sakom: „Do you learn English?“, o ne „learn you English?“

O dabar mūsų praktiškai išreikškime. Ne kartą jums, tur būt, teko pildyti įvairias anketas, kur jūs gal ne visuomet buvo tikri dėl vieno ar kito žodžio reikšmės. Taigi, pamėginusiu jums padėti. name (nēm) — pavardė surname (siurnēm) — pavardė Christian name (krišn) — vardas profession (profēšn) — profesija born (born) — gimęs (čia turime galvoje data) day of birth (dei of bērs) — gimimo diena (data) place of birth (plēs) — gimimo vieta single (singl) — nevedęs, netekęs married (marid) — vedęs, ištėkęs signature (signēr) — parašas Identity Card (aidentiti kard) — asmens liudijimas

Užteks šiandienai. Iki pasimatymo už savaitės. Good-bye.

naujų veislių išvedimu. Selekcija tvirtai atsistojanti kitų mokslų tarpe ir itinėsi ūkininkų pagalbos ranka. Selekcininkai (žmonės, kurie dirba kultūrinį augalų gerinimo ir naujų veislių išvedimo darbą, nors žodis „selekcininkas“ gali turėti ir platesnę prasmę, nes yra vykdoma selekcija gyvulių, paukščių, bižių ir t. t., bet šiame straipsnyje tekalbame tik apie augalų selekciją), mokslininkai ištyrę kultūrinį augalų, prigimtį, gali augalų, savybes keisti, pakelti derlingumą, kokybę, surumpinti augimo laiką ir t. t. Nors selekcija kitų mokslų tarpe, palyginti dar jauna, bet būdama praktiko pobūdžio, labai greitai išplito visame pasaulyje ir augalininkystėje padarė, dar daro ir darys daug stebuklų.

XX amž. pradžioje visuose kraštuose pradėjo dygti selekcijos stotys — mokslinės įstaigos, kuriose vykdomas selekcinis darbas. Pradžioje selekcijai darbi dirbo privatus mokslininkas, kas uokiuose, bet greitai, pasiekęs nebeįotinią jų darbą vertę, tam reikalui pradėjo organizuotis įvairios bendrovės, kurios steigė selekcijos stotis.

Bet vėliau ir pačios valstybės pradėjo steigti augalų tyrimo institutus bei selekcijos stotis. Kadangi kiekvienas kraštas turi skirtingas dirvos ir klimato sąlygas, tai ir kiekvienos selekcijos stoties tikslas yra išvesti savo krašto sąlygomis tinkamiausias ir derlingiausias augalų rūšis bei jų veisles. Todėl pasaulyje yra įvairių selekcijos stotų, kaip tai: įvairių vaismedžių — pradedant pusiaujo palmėm ir baigiant mūsų ovelin; įvairių krūmų, uogų; techninių augalų, pav., aliejinių, pluoštinių, kauečiųinių augalų; javų, šaknėliaisvų ir t. t.

Žemdirbys, pradėjęs vartoti selekcijos stoties išvestas naujas veisles, nepadidins žemės dirbimo bei tręšimo ilaidų, auslėkė didesnių derlių ir geresnių kainų už auktesnės kokybės gaminius.

Pas mus Lietuvoje, besiorganizuojant mūsų nepriklausomam ūkiniam gyvenimui, pirmoji selekcijos stotis buvo įsteigta Dotnuvoje 1922 m. ir per, pagylinai, trumpa mūsų nepriklausomo gyvenimo laikotarpį, apūpinio kraštą derlingomis javų, bulvių, linų ir kitų augalų veislėmis

A. Štėius

Ivairios žinios

JAValybės tenk pasaulio vadovai

Washington, sausio 17 d. INS praneša, kad James A. Farley, buvęs tautinių demokratų pirmininkas, pareiškė, jog JAValybės turi priimti poziciją pasaulio vadovavime ar jai tas patiktų, ar ne.

Jis pabrėžė, kad prezidentas Trumanas „labai ir labai gerai daras“, svarstydami baltas taikos problemas.

Farley spaudos konferencijoje pasakė, kad „ar mums patinka, ar ne, mes esame pasaulio vadovaujanti tauta ir šią poziciją turime priimti“.

Pasaulinė federacija

INS iš Čikagos praneša, kad buvęs aukščiausio teismo teisėjas Owen J. Roberts reikalauja Jungtinių Tautų Organizacijai pakeisti federalinę visų tautų sąjungą, panašią į JAValybės.

Jis, kalbėdamas Čikagoje užsienio reikalų taryboje, pareiškė, kad JT Organizacija nepardė jokio išvysmo žingsnio pasaulio taikai ir kad JT Organizacija esanti „didelė sąjunga“ tarp JAValybių, Britanijos ir Rusijos.

JT Organizacijos įėjus taikai palaikyti, sako jis, bus pasikūri tautų veto teisė pavertus nuli. Taip pat negalima būtų kontroliuoti atominės energijos, kaip karo ginklo, atsisakant Rusijai bendradarbiauti.

Kinija pradeda demobilizaciją

UP iš Čungkingo praneša, kad Kinija po dešimties metų karo metu su Japonija ir trumpo vidaus karo, pradeda savo kariuomenės demobilizaciją ir siekia savo politinio režimo atstatymą. Po to, kai buvo susitarta užbaigti vidusinį karą, Centrinė vyriausybė tuoju pradėjo 3 milijonų karinių demobilizacijos planą, kurį numato įvykdyti artimiausiu 6 mėnesių bėgyje.

Kinijos ekspertai į JAValybės

AP iš Čikagos praneša, kad Kinija laukianti tos dienos, kada ji galsianti nutiesti 100.000 mylių geležinkelį, panašų į geležinkelius JAValybės.

Į Ameriką išvyko 3 kinų atstovai susipažinti su Amerikos geležinkelio sistema, judėjimo tvarka ir kt. Kinija tikisi gauti geležinkelams riedmenų 72 ml. dolerių sumai.

Ką sako Prancūzijos moterys?

Prancūzijoje, kaip ir JAValybės, praktikuojamas nuomonų tyrimas anketų būdu. Čia mes pavaizduosime skaitmenimis, ką prancūzės galvoja dėl būsimo karo.

Į Paryžių UP praneša, kad 50% prancūzių moterų netiki pasaulio tautų organizacijos sugebėjimui išvengti karo, kaip skelbia vietosios opinijos prancūzių institutas. 33% moterų pasakė, kad jos pasitiki šia organizacija ir 17% nepareikš savo nuomonės.

Į klausimą „Ar jūs tikite, kad 25 metų laikotarpis bus kitas karas?“ — atsakyta šitaip: 50% moterų atsakė „ne“, 27% atsakė neigiamai ir 23% moterų nenorėjo visai save išduoti.

„Ar jūs norėtumėte emigruoti?“ — buvo atsakyta taip: 71% nori pasilikti Prancūzijoje, 21% norėtų išvykti į kitus kraštus, 5% — į prancūzių kolonijas ir 3% — laikraščio nepažymėta, ka mano daryti.

Niurnbergo byla užsitęsianti 5 mėnesius

UP iš Niurnbergo praneša, kad ši byla dar truksianti 5 mėnesius. Taip mano bylos pareigūnai. Anglų ir Amerikos kaltintojams reikėsia dar 10 dienų. Po to pradėsia rusai ir prancūzai savo kaltinamuosius aktus skaityti. Tik nuo kovo pradžios, kad būtų galės pradėti kalbėti gynybai.

Turizmas Anglijoje

Angliai galvoja apie tai, kaip jie galės grąžinti iš Amerikos gautąją paskolą — 4 milijardus dolerių. Jie skaičiuoja, kad geriausias būdas paskolos grąžinimui reikalingiems pinigams surinkti — „turismo išplėtimas. Jau pradeda organizuoti „Come to Britain“ (Atvykite į Britaniją) kompanija. Ji savo kvietimą mananti pradėti nuo 1947 metų, kada bus drabužių ir kitų reikmenų pakankama, nes tik tada turistai bus patenkinti.

80.000 sąjungininkų mirė Lenkijoje

AP iš Varšuvos praneša, kad pagal oficialią pranešimą, vokiečių koncentracijos stovyklų — Lambinowice ir žemutinėje Silėzijoje — kapinėse buvo rasta sąjungininkų belaisvių daugiau kaip 80.000.

Lenkų ir rusų pareigūnai pareiškė, kad atovyklos buvusios naudojamos lenkams, rusams, britams, prancūzams, naujasalėdiniams, graikams ir amerikiečiams. Jie čia badavę, dirbę iki mirties ir paskum palaidoti giliose grioviuose.

Naujos knygos ir leidiniai

Kazys Bradūnas Svetimioji duona, eilėraščių, „Aidu“ leidinys, Miunchenas, 1945 m. lapkričio mėn. Viršelį ir vinjetas dail. E. Krausko. 91 ps. Kaina 4.— RM. Tiržas 1200 egz., jų 50 numeruotų.

Britai nori protestuoti

Pranešama iš Vienos, jog Britai planuoja padaryti formalų protestą Rusijos vyriausybei dėl areštavimo Rhoda Churchill, Londono Daily Mail korespondentės. Ji buvo pakelusi sustojusi Budapešte, bet sovietų kariai, ginkluoti amerikiečių šautuvais, ją atgrobė atgal į Viena.

JAV bandys atominę bombą

Iš Washingtono AP praneša, kad šiuo metu varas bus bandoma atominių bombų veikimas ir povandeninius ir karo laivais, pareiškė viceministras H. P. Blandy, JAValybių jūrų operacijų šefo padavotoja.

Adm. Chester W. Nimitz, navigacijos operacijų šefas, pareiškė, kad galimas daiktas, jog bus bandomi ir automatiškai valdomi svediniai.

Ispanų-Italų sutartis

AP praneša iš Madrido, kad Romoje po ilgai užtrukusių prekybos derybų tarp Italijos ir Ispanijos pasirašyta sutartis. Pagal šią sutartį, bus pasikeičia tarp abiejų kraštų prekėmis 4 milijonų pezetų sumai.

Lenkai atlieka daug pareigų

Frankfurtas. Sausio 14 d. Sąjungininkų US-FET ryšių sekcija pareiškė, kad lenkai amerikiečių zonoje padavuoja amerikiečių karių įvairiose pareigose.

Siuo metu, USFET nurodo, dirba JAValybių įėjoms apie 38.000 lenkų. Jie dirba įvairius darbus, atlieka patarnavimus, eina sąrybės, kurias anksčiau turėdavo atlikti amerikiečiai. Dabar yra 36 sąrybių kuopos 3-je armijose ir 58 kuopos — 7 armijoje. Be to, laukiamas 27 vietnetus suorganizuojant.

Vienoje tarnybos kuopose esą 200 moterų, atliekančių Wcs pareigas.

Amerikiečių zonoje samdomi tie lenkai, kurie šiuo metu nenori grįžti į Lenkiją, bet samdomo sutartis jiems leidžia grįžti namo bet kurio metu.

Arabai prieš žydus

Iš Jeruzelės Reuteris, pagal S. and S. praneša, kad Pan-arabų lyga paruošusi planą ekonominei blokadai vykdyti prieš Palestinos žydus.

Boikotas ir ekonominės sankcijos būsiandos taikomos nuo sausio 1 d. Tai būsiandos demonstracija bet siekimas tikslas — sunaikinti Palestinos žydų ekonominį pajėgumą, kad tolesnį žydų imigraciją praktiškai būtų nebegalima.

Visos arabų šalys sutiko totalinei Palestinos žydų — vyrų, moterų ir vaikų — kėlavimo blokadai. Jiems nebūs duota nie viename krašte, kurie priklauso prie arabų lygos, nei tranzitinį nei apsigyvenimo vizų.

Kaip veiks ekramonės boikotas, šiuo tarpu neaišku, nes žydų pramonės gaminių eksportas sudaro vos 6% bendro arabų kraštų importo. Vis dėlto manoma, kad tai bus rimtas poveikis, kadangi Palestinoje kainos esančios aukštesnės negu konkuruojančiuose kraštuose.

Spaudos kova Rumunijoje

AP iš Bukarešto praneša, kad Rumunijoje prasidėjęs žurnalistinis žodžių karas, kaip kad anglų-amerikiečių buvo reikalaujama spaudos laisvės. Į šią kovą įveltas nei karalius.

Ankstėvėnės opozicijos laikraštis Ardealul, kuris rėmė ukininį partiją, vadovaujamą dr. Juliusa Maniu, buvo suspenduotas dėl antisemitinės atakos, nukreiptos prieš komunistinį provincijos laikraštį, kuris kaltino karalių.

Sis provincinis laikraštis Michaeli pavadinęs kaip „degenerata valdova“, bet tai buvusi korektūros klaida, kuri Ardealul laikraštis ignoruoja.

Dėl šio įvykio komunistų kalbėtojas pareiškė, kad „taip vadinamos demokratinės partijos šiame straipsnyje atidavė savo sovizmą, antisemitizmą, antisovietiską charakterį ir davė pavyzdį, kaip nepažinti spaudos laisvės bus naudojama Rumunijoje“.

Sis incidentas įvyko tuo metu, kai ukininis ir liberalų partijos diskutavo su kitais vyriausybės nariais, kaip atstatyti suvaržytą partijų organų laisvę, kaip tai pripažinti trijų didžiųjų Maskvos konferencijoje.

Vietoje amunicijos — žemės ūkis

Associated Press iš Maskvos praneša, kad Sovietų Sąjunga panaikina amunicijos komisarą ir jo vietoje steigia žemės ūkio mašinų gamybos komisarą.

Daugiau laisvės vokiečių spaudai

Frankfurtas, sausio 17 d. Kaip praneša „P. Military Government informacijos kontrolės skyrius pareiškė, kad vokiečiams bus duodama, artimiausiu 6 mėnesių būvyje daugiau teisių vokiečių žinių ir informacijų tarnyboje.

AP iš Maskvos praneša, kad valstybės prokuroras reikalauja pokirimo mirties bausmės 9 vokiečiams. Byla vykdoma Ukrainos mieste Nikolajeve. Londono radijo pranešimu, mirties bausmė įvykdyta tukstančiams žmonių dalyvaujant.

Nauja vokiečių karo kaltininkų byla pradėta Minske.

Graikija gauna 25.000.000 dolerių paskolos iš JAV.

Rusai belaisviai gražinami namo

Frankfurtas, sausio 20 d. AP praneša, kad gen. Vlassovo baltųjų Rusijos kazokų eskadronai, kurie kovoję šalia vokiečių prieš raudonąją armiją rytų fronte, pradėjo masiškai žudytis ir žaloti.

Savižudybių bangą prasidėjo penkdadienį, kai JAValybių pareigūnai paruošė repatriaciją į Rusiją.

Kai traukinys deportacijai buvo bagiamas pakrauti, įvyko 10 savižudybių ir 21 susižalojimų. Vlassovas Sovietų buvo vadinamas „didžiausiu išdaviku“. Sovietų kariai yra prisiekę sumedžioti kiekvieną jo vyrą, o vlassoviečiai iš savo pusės pasižadėję niekad gyvi nepasiduoti.

Japonijos diplomatai jau baigia susikaltį dės, susipaikinti ir išvykti iš Portugalijos, praneša INS iš Lisabonos. Jų yra, įskaitant žurnalistus, 45 asmenys.

AP iš Ottavos praneša, kad Kanados ir Danijos vyriausybės yra susitarusios pasikeisti diplomatiniais atstovais. Šis susitarimą paskeblė ministris pirminkas W. L. Mackenzie King.

JAValybės prasidėjo didžiausio plieno darbininkų streikas. Jame dalyvauja apie 700.000 darbininkų. Be šių, dar streikuoją mėsos gamybos, telefono, telegrafo, elektros įmonių. Viso streikuojančių priskaitoma apie 1,5 milijono.

AP iš Kairo praneša, kad Saudi Arabijos karalius Ibr Soud ir Egipto karalius Farouk paskeblė bendrą pareiškimą, kad „Palestina turi pasilikti arabų kraštu“.

AP iš Madrido praneša, kad laukiamas atvykstant Don Juano į Portugaliją, nes jis pretenduoja į Ispanijos karaliaus sostą. Jo laukia atvykstant Lisabonoje esantieji monarchistai, o taip pat ir buvęs monarchistų užsienio reikalų ministris Yanguos Mexia.

Trys didieji jau susitarė dėl Vokietijos karo ir prekybos laivyno disponavimo, praneša iš Berlyno AP.

Detalės būsiandos paskelbtos visose trijose didžiųjų sostinėse.

Amerikiečių zonoje pas vokiečius rasta, kaip praneša The Stars and Stripes, ir konfiskuota 28.287 smulkiajų ginklų amunicijos, 319 maizų ginklų, 25 faustai, 30 granatų, 23 radijo siųstuvai, 4015 galionių benzino, 4617 maisto dėžučių, 504 sv. kavos, 1300 sprogstamos medžiagos po velių ir 3333 rubų ir kitokių dalykų.

Iš Čungkingo AP praneša, kad kinų pareigūnai pareiškė, jog Kinija gaumanti 21 karo laivą: 8 laivus iš JAValybių ir 13 iš Britanijos. Jų tarpe esą kreiseris ir povandeninių laivų.

AP iš Berlyno praneša, kad Sovietai oficialiai buvo paprašyti pasikinti, kodėl amerikiečių licencijuotas Berlyno laikraštis „Der Tagesspiegel“ genamas iš rusų zonos?

Informacijos pareigūnai pareiškė, kad laikraštis „Der Tagesspiegel“ šalinamas iš sovietų zonos pastų ir jo pardavinėjimas išskiriamas. „Der Tagesspiegel“ yra dažnai puolamas sovietų zonoje išnešančių laikraščių ir vadinamas reakcionerišku ar „Goebelo balsu“.

Taip pat buvo pridurta, kad amerikiečių reikalavimą negauta jokio atsakymo.

The Stars Stripes praneša, kad gen. Sir Frederick Morganas, vyriausias Europoje UNRRO viršininkas, ir toliau pasilieka savo vietoje, nors jam ir buvo daryta priekaištų sąryšį žydų bėgimu iš Lenkijos.

Iš Helsinkio INS praneša, kad feldmaršalas Carl Gustav Mannerheimas nori pasitraukti iš prezidento pareigų. Jis yra 80 metų. Jo vietoje numatomas Pavo-Pasikivi, vieną kartą buvęs jau Suomijos prezidentu.

UP iš Berlyno praneša, kad rusų zonoje vokiečių policija apginkluojama pistoletais. Policijos pareigūnai turės apie kiekvieną jų paleisti šovį daryti atitinkama pranešima.

UP Stockholmio praneša, kad Suomija per abu Suomijos karo neteko, įskaitant daugiau kaip 1000 moterų 80.458 karių, arba 2% suomių tautos.

Britų socialistų partija pradės filmą gamyba. The Sunday Express pareiškė, kad profesinių sąjungų kongresas ir partija yra nusprendę principu formuoti tautinę filmų bendrovę, kuri gamintų dokumentines, pedagogines ir propagandines filmas.

Tarptautinės esperanto kalbos, kuri buvo načių išgauta, vėl pradėsima mokytį Miunchene, pranešė Hamburgo radijas. Esperanto kalbos mokymas buvo leistas karinės amerikiečių valdžios.

Iš Kairo pranešama, kad Egipto finansų ministris Amin Osman Paša sausio 5 d. mirė nuo atentatinio šūvio.

Pagal paskutinius Denverio universiteto tautinės opinijos tyrimų centro duomenis, 64% visų amerikiečių lanko bažnyčią; iš tu nuolatinių bažnyčių lankytojų moterims tenka 70% ir vyrų — 56%.

Iš Briuselio brig. gen. Sturt Cutler praneša, kad per Le Havre ir Antwerpeno uostus iki Kaldų nuo pergalės dienos buvo išgabenta daugiau negu 1.388.000 amerikiečių karių.

Varšuva protestuoja prieš lenkų armiją užsienyje. Londonas, sausio mėn. 20 d. AP praneša, kad Lenkijos užsienio reikalų ministris U. Rzymkowski iškėlė formalų protestą Britų užsienio reikalų įstaigai dėl palikimo lenkų armijos, kuri buvo sudaryta buvusios exilės vyriausybės. Apie tai pareiškė JTO organizacijai atvykus delegacija.

Jis pridūrė, šiai problemai, jeigu ji nebus išspręsta, Lenkija gali rasti reikalo įeiti į JT saugumo tarybą, bet šis padėtis grėstų taikingsiems tarptautiniams santykiams.

Protestas turi notos formą, kaip buvo suprasta. Jis priešinasi laikymui po „svetima kontrole lenkų jėgų su lenkų karininkais“, kurios nėra pripažintos Varšuvos vyriausybės.

Visa, tai kas buvo pasakyta, pirmiausia liečia gen. Vladislov Anders Italijoje armiją, kurią pagal lenkų šaltinius sudaro 100.000 karių.

AP iš Ankaros praneša, kad Turkijos finansų ministris Nurullah Esat Sumer vyks į JAValybės dël paskolos; Turkija nori pasiskolinti 300 milijonų dolerių.

Poną A. TENISONĄ,

liudintį dėl savo mylimos dukrelės mirties, nuosirdžiai užjaucia

Klečkauškų šeima

Spėjimams pasitvirtinus

(Atkelta iš I pusl.)

dyti ir ganytis, o visi kiti turėjo tik dirbti ir jiems tarnauti. Tagi, jie tikrai turėjo už ką bendradarbiauti ir simpatizuoti.

O mes, lietuviai? Ka mums žadėjo būsimasis nacų rojus? Mes, jau seniau nacizmą praktiškai pažinę, pažinusių pirmosiose okupacijos dienomis jo užsienis mūsų atžvalgų būvome išsivyrę. Jos buvo trumpos ir aiškos: mums, kaip tauta, sunaikinti ir likusia erdvę savaisiais kolonizuoti, kad jų rytų sienų problema išsprendžiamas. Ar ne to siekiant iškėlė Lietuvos kaimai buvo nudeginami ir šie žeme sulgynami, o jų gyventojai masiškai išžudomi? Ar ne tuo pačiu tikslu buvo dedamos paskutines pastangas, kad tik daugiau rekrutų karo maišai klasi ir jėga prigaudžius? Jeigu tai būtų bent kiek pavykę, būtų jiems tekusi dvigubą naudą: ir naciklasis kraujas sustaipęs ir erdvė savaimė atsilpaalaidavusi. Ar ne tai pačias sumetimais lietuvius nuo jų pačių turto šalindavo, o iškėlė mitydavo, o juo vietose svetimus kolonistus isodinodavo? O kuriais gi apskaidinimais visas mūsų politinis, kultūrinis ir ūkinis gyvenimas buvo griauiamas, ardomas ir suniomas? Tai tik keletas bendrų pabrastų iliustracijų ir šaltam protui pagavoti, ar jog lietuviai ir dar savo noru simpatizuoja ar bendradarbiauti savo okupantui ir dar turinčiam tokius agresyvius tikslus?

Į tai tegali būti atsakymas vienas ir tas pats, kuri absoliuti lietuvių tautos dauguma į kiekvieną nacio užsienio ryšinį ir atkakliai atsakydavo: ne! Šitas jos laikymasis nusitęsė per visą nacinės okupacijos laiką, jis tuo labiau negalėjo pasikeisti dar, kada tas režimas taip niekinį žuvo, jog jo kūrėjai bei rėmėjai vėl tiegiangiai užsitarė atsakomybės išvengti ir savo kaltes kitiems, nieko nedėties suversti.

Vien tas pats faktas, kad mes dabar čia esame, nieko bendra su mintinios tarybos charakteristika neturi ir negali turėti. Tie, kuriuos ginklas ir jėga iš jo krašto išvyrė, jeigu jie savo kiti neistrūko, aišku, tegalėjo atsirasti tik ten, kur juos panaudoto prievarta nukreipė. Visi gi kiti, kurie okupacijos pasakoje, be to, dar laisvą savo namų neteko ir kurių vietimintis gebėjimai gyvybė trokšimas tebuvo — kaip pagali greičiau patekti į vakarų demokratų globa, be jokios abejonės, būtų kiekviena kita kelia pasirinkę, bet tik jis ne per Vokietiją būtų buvęs trumpiausias ir tiesiausias. O jeigu jau taip susidėstė aplinkybės, kad mes šiandien, ne dėl savo kaltės negalėdami namo grįžti, esame čia, našta, kurią savo būvimu mes sudarome, neturėtų vietimintis būti per sunki: tebuo pakviatuotas gavimas tų gėrybių, kurios reikėjo naudai iš mūsų krašto buvo išgrobtos — pamatysime, kas kam dar skolingi esame.

Ne kartą esame pastebėję, kad juo tolyn, tuo mažiau pakenčiami tampame, tuo labiau norima mums nusikratyti. O to siekiant, kaip ir iš aukščiausio pacituotosios Stars and Stripes ištraukos apie vokiečių tarybos užsimojimą matyti, nevengiama ir nevaiknos provokacijos, kad tik nepasitiekiti ir nesantaisios skėlių tarp mūsų globėjų ir mūsų padigius. Jai išdėgiuos ir mums pagalboms būti užtarimo nebetekus, mūsų klausimas savaimė spręstis kitiems, tik ne mums pagaidaujama prasme.

Būkime realūs ir žinokime, kad po šių mėginimų, gali sekti daugiau ir daugiau panašius. Užbėgdami negiebtiniais įvykiais už akių, turime visi iki vieno neduoti nė mažiausios progos naujomis provokacijoms, o dėl jų pasirodžius ar pasirodysiančių — vienu balsu protestuoti ir jų kūrėjus išvilkti į dienos šviesą.

Mokėję ir įstengę neusterlatis išeiti načių priespaudos laikus, neapradę tikėjimo žmogaus teisės ir teisietaimo pergalę, — jos ir tikta jos akivaizdoje būsime visuomet pasiryžę sutikti tai, ko esame užsitarnavę. St. Audrius